

POSTANOWIENIE Z DNIA 6 LISTOPADA 2008 R.

IV KK 143/08

Zakaz określony w art. 443 k.p.k. współkształtuje właściwość i skład sądu pierwszej instancji ponownie rozpoznającego sprawę.

Przewodniczący: sędzia SN K.Cesarz (sprawozdawca).

Sędziowie SN: H. Gordon-Krakowska, W. Płóciennik.

Prokurator Prokuratury Krajowej: B. Mik.

Sąd Najwyższy w sprawie Wacława Ś., skazanego z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i innych, po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 6 listopada 2008 r. kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 października 2007 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 25 czerwca 2007 r.,

o d d a l i ł kasację (...).

UZASADNIENIE

Wacław Ś. został oskarżony przez prokuratora, który wszczął postępowanie na podstawie art. 60 § 1 k.p.k., o to, że:

I. w okresie od stycznia 2004 r. do dnia 3 marca 2006 r. w K., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru i w krótkich odstępach czasu, a w szczególności bliżej nieustalonego dnia stycznia 2004 r. oraz w dniach 12 maja 2004 r., 31 stycznia 2005 r., 21 lutego 2005 r., 4 lipca 2005 r., 10 grudnia 2005 r., 1 lutego 2006 r. i 3 marca 2006 r. znieważał publicznie Andrzeja W. słowami powszechnie uważanymi za obelżywe, pomawiając

go równocześnie o takie właściwości i postępowanie, które mogły go poniżyć w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebnego dla pełnienia funkcji członka Zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej (...), tj. o przestępstwo z art. 212 § 1 k.k. i 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., a także o czyny z art. 217 § 1 k.k. (czyn II) z art. 157 § 2 k.k. (czyn III) i z art. 216 § 1 k.k. (czyn IV).

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 22 czerwca 2006 r. w miejsce czynu z pkt I, uznał oskarżonego za winnego tego, że w okresie od stycznia 2004 r. do dnia 3 marca 2006 r. w K., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru i w krótkich odstępach czasu, a w szczególności bliżej nieustalonego dnia stycznia 2004 r. oraz w dniach 12 maja 2004 r., 31 stycznia 2005 r., 21 lutego 2005 r., 4 lipca 2005 r., 10 grudnia 2005 r., 1 lutego 2006 r. i 3 marca 2006 r., znieważał Andrzeja W. w jego obecności słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i na podstawie art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył karę 35 stawek dziennych grzywny, po 10 zł za stawkę, a nadto skazał oskarżonego za pozostałe czyny na kary po 35 stawek dziennych grzywny, po 10 zł za stawkę. Następnie Sąd na podstawie art. 85 i 86 § 1 i 2 k.k. wymierzył karę łączną 60 stawek dziennych grzywny, po 10 zł za stawkę.

Apelację od tego wyroku złożył jedynie oskarżony, który zarzucił nieprzeprowadzenie przez Sąd pierwszej instancji wszystkich niezbędnych dowodów, niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności i wybiórczą ocenę materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy w K., podzielając zarzut obrazy art. 4 k.p.k., przez zaniechanie przesłuchania matki oskarżonego – Danuty Ś., wyrokiem z dnia 25 stycznia 2007 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Rejonowy w K. w dniu 25 czerwca 2007 r., wydał analogiczny wyrok jak w dniu 26 czerwca 2006 r., w tym w miejsce zarzucanego czynu z pkt I uznał oskarżonego za winnego jedynie przestępstwa znieważenia Andrzeja W.; czynu opisanego i zakwalifikowanego identycznie jak w poprzednim wyroku, po czym wymierzył tożsame kary: jednostkowe i łączną.

Oskarżony w osobistej apelacji zarzucił obrazę art. 5 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k. oraz błąd w ustaleniach faktycznych, a następnie wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie go od zarzucanych czynów.

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 30 października 2007 r., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego, który zarzucił uchybienie wymienione w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegające na nienależytej obsadzie Sądu pierwszej instancji, który rozpoznał sprawę i wydał wyrok w składzie jednoosobowym, wbrew dyspozycji art. 486 § 2 k.p.k. obowiązującego do dnia 27 lipca 2004 r. Bowiem dopiero następnego dnia stracił moc wymieniony przepis, uchylony ustawą z dnia 15 marca 2007 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 112, poz. 766).

W konkluzji obrońca wniósł o „uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu Sądowi”.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację i na rozprawie kasacyjnej wnosił o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja nie jest zasadna, ponieważ oparta została na błędnej przesłance, że o składzie sądu pierwszej instancji decyduje kwalifikacja prawna czynu przyjęta w akcie oskarżenia, oraz pomija sytuację procesową powstałą po uchyleniu pierwszego wyroku Sądu Rejonowego. Z uwagi na zaskarżenie go tylko na korzyść oskarżonego i taki sam kierunek uchylenia

tego wyroku, ponownie sprawa nie była już rozpoznawana o przestępstwo określone w art. 212 k.k., lecz jedynie o czyn ciągły z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Wszak Sąd pierwszej instancji był związany pośrednim zakazem *reformationis in peius*, przewidzianym w art. 443 k.p.k., wykluczającym możliwość wydania orzeczenia surowszego niż uchylone. W opisie przypisanego na nowo czynu w pkt I nie mogły więc znaleźć się elementy odpowiadające znamionom zniesławienia, a w kwalifikacji prawnej przypisanego czynu – powołany być art. 212 § 1 k.k. Sąd Rejonowy ponownie nie rozpoznawał zatem sprawy o przestępstwo określone w tym ostatnim przepisie, ale o czyn z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Skutki czynności procesowych zaistniałych po pierwszym wyroku tego Sądu (apelacja i uchylenie wyroku – tylko na korzyść) determinowały przedmiot rozpoznania, podważając tezę, że o właściwości rzeczowej sądu i jego składzie decyduje kwalifikacja prawna czynu, zaproponowana w akcie oskarżenia. Pozostaje aktualny, utrwalony w judykaturze pogląd, że rozstrzygające dla oceny, czy Sąd był nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., ma zaistniały czyn przestępczy (zdarzenie faktyczne), a nie jego opis lub kwalifikacja prawna z aktu oskarżenia, które przy określaniu właściwości sądu, a w konsekwencji – jego składu, nie są dla sądu wiążące (zob. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2000 r., I KZP 35/00, OSNKW 2000, z. 11-12, poz. 92, wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 25 stycznia 2005 r., II AKa 252/05, KZS 2006, nr 1, poz. 35).

Uogólniając, uprawnione jest stwierdzenie, że zakaz określony w art. 443 k.p.k. współkształtuje właściwość i skład sądu pierwszej instancji ponownie rozpoznającego sprawę.

Z przytoczonych względów oddalono kasację, co powoduje, że nie wymagała bliższego rozważania kwestia zakresu zaskarżenia i wadliwego sformułowania wniosku kasacyjnego (w grę mogłoby wchodzić tylko uchylenie obu wyroków i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do po-

nownego rozpoznania i to jedynie w odniesieniu do czynu z pkt I, skoro czyny z art. 157 § 2 k.k., 216 § 1 k.k. i 217 § 1 k.k., to znaczy czyny z pkt II-IV, nigdy nie były objęte dyspozycją art. 486 § 2 k.p.k.).